

premie, pročež bylo žalobě vyhověno. O d v o l a c í s o u d napadený rozsudek potvrdil.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Pojistný zájem spočívá v objektivním nebezpečí, že provozem silostroje může povstati takový nebezpečný stav, jenž jest způsobitelným přivoditi pojistnou příhodu. Jen objektivní nemožností způsobiti takový stav, odpadá zájem na pojištění proti povinnému ručení, poněvadž plnění pojistitele bez objektivního nebezpečí jest nemožným plněním (§ 878 odstavec první obč. zák.) a proto také § 7 zákona o pojišťovací smlouvě prohlašuje za nicotné smlouvy, pakli hned v době jich uzavření je nemožným vznik pojistné příhody. Z přednesu žalovaného před procesním soudem první stolice neplyne, že po uzavření pojišťovací smlouvy vznikla objektivní nemožnost pojistné příhody. Neboť přes to, že byl žalován o zaplacení kupní ceny za silostroj a že ho dal proto do úschovy třetí osobě, nepozbyl práva volného nakládání se silostrojem, a uschovatel nenabyl ani držby silostroje (§ 309 věta 2 obč. zák.), což neodporuje spisům (§ 503 čís. 3 c. ř. s.), jak dovolatel míní, a není proto u dovolatele vyloučena možnost použití silostroje ani tím, že mu silniční daň byla prominuta aneb že placení daně této byl sprostěn. Nezanikl tudíž podle § 63 zákona o pojišťovací smlouvě zájem jeho na pojištění.

Čís. 12422.

Osmihodinná pracovní doba (zákon ze dne 19. prosince 1918, čís. 91 sb. z. a n.).

Noční hlídač továrního podniku patří do skupiny osob uvedených v § 12, druhý odstavec, zákona.

Použití druhého odstavce § 12 zák. není vyloučeno tím, že zaměstnanec koná hlídkovou službu v noci a že z 12 hodin odpočinku náležejících zaměstnanci podle § 12 zák. nepřipadá aspoň 8 hodin na nepřetržitý noční klid.

Výnos ministerstva sociální péče ze dne 21. března 1919, čís. 4751/III-19, pokud ve vysvětlivkách k § 12 zák. čís. 91/1918 uvádí, že pod ustanovení druhého odstavce § 12 jest počítati také ponocné atd., jest ve shodě s tímto zákonem.

(Rozh. ze dne 9. března 1933, Rv I 1196/31.)

Žalobce, noční hlídač továrního podniku, domáhal se na majitelce továrny zaplacení odměny za práci přes čas. Žaloba byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

d ů v o d ů :

Jde především o otázku, zdali žalobce jako noční hlídač továrního podniku žalované firmy patří do skupiny osob uvedených v druhém od-

stavci § 12 zákona ze dne 19. prosince 1918, čís. 91 sb. z. a n. Nižší soudy na ni odpověděly kladně. Dovolatel proti tomu brojí a zdůrazňuje, že zákon čís. 91/1918 sb. z. a n. stanoví v § 12 pro všechny tam uvedené osoby, že jim náleží ve 24 hodinách odpočinek dvanáct hodin, z něhož aspoň osm hodin musí připadnouti na nepřetržitý klid v noci, z čehož dále vyvozuje, že v druhém odstavci § 12 má zákon na mysli jen osoby, které konají službu ve dne, nikoli i osoby, jejichž služba záleží v hlídce noční, protože tyto osoby nemohou míti po dobu osmi hodin noční klid. U žalobce prý nejde o výjimku z nočního klidu, dovolenou v třetím odstavci § 12, ježto jeho práce nebyla ojedinělá, nepravidelně se vyskytující a nutná, nýbrž byla stálá a pravidelná. Nejvyšší soud nesehlasí s právním názorem dovolatelovým, že se ustanovení druhého odstavce § 12 zákona čís. 91/1918 sb. z. a n. nevztahuje na osoby, jejichž služba záleží v noční hlídce, a schvaluje naopak názor nižších soudů, vycházející při tom z těchto úvah: Zákon čís. 91/1918 sb. z. a n. přijal sice všeobecně zásadu osmihodinné doby pracovní, ale neprovedl ji do všech důsledků. Ve zprávě sociálně-politického výboru Národního shromáždění o vládním návrhu na zavedení osmihodinné doby pracovní (tisk 234 z roku 1918) bylo uvedeno, že zavedení osmihodinné pracovní doby jest a musí býti dílem vzájemných ústupků, pouhým rámcem, do něhož se mají vtěsnati všechny kategorie pracovní, že to nebylo proto možné bez výjimek, jež byly nevyhnutelně nutné, a že se z pracovníků rukou vypouštějí ony skupiny, u nichž nelze dobře osmihodinový den stanoviti, poněvadž jejich práce jest nepravidelná a nelze ji dobře ohraničiti určitými hodinami. Jsou to osoby zaměstnané a žijící v domácnostech hospodářů venkovských i rodin městských, dále osoby obstarávající pouhý dozor nebo hlídku domů, podniků, polí, zvířat, výhradně jen k těmto úkonům najaté a zpravidla v domě zaměstnavatelově bydlící. Na tyto osoby se vztahuje zvláštní ustanovení § 12 zákona čís. 91/1918 sb. z. a n., k němuž bylo v uvedené zprávě podotčeno, že upravuje pracovní dobu záporným způsobem pro osoby, jež byly dosud z ochrany zákona o pracovní době vůbec vyloučeny, a že tu bylo nutno, měla-li vůbec býti nějaká pracovní doba vyměřena, stanoviti odpočinek vyměřený na 12 hodin. Již v rozhodnutí čís. 8896 sb. n. s. bylo podrobně vloženo, že požadavek bydlení v zaměstnavatelově domácnosti stanoví zákon pouze pro skupinu osob uvedených v prvním odstavci § 12 a zaměstnaných v domácnosti zaměstnavatelově, nikoliv též pro osoby nanačtené v druhém odstavci tohoto paragrafu, to jest pro osoby najaté ke služebním úkonům nepravidelně konaným a nepatrně namáhavým, jako jsou dozor a střežení domů, podniků a hlídka zvířat. Z doslovu zákona (ze slov »jako jsou«) plyne, že zákon sám považuje dozor a střežení domů nebo podniků a hlídku zvířat za úkony nepravidelně konané a nepatrně namáhavé, nikoli tedy za práce těžké. Podle toho, co bylo nižšími soudy zjištěno o služebních úkonech žalobcových, nelze pochybovati o tom, že u něho šlo o střežení továrního podniku a spojené s tím úkony, takže v tom směru jsou tu předpoklady pro použití druhého odstavce § 12 zákona čís. 91/1918 sb. z. a n. Předpis § 1 o osmihodinné pracovní době má na zřeteli práci vykonávanou v podnicích samých, v jejich provozu, kdežto pro pouhý dozor a střežení podniků platí zvláštní ustanovení § 12 odst. 2. Zbývá ještě zkoumati, zdali použití

ustanovení druhého odstavce § 12 zákona čís. 91/1918 sb. z. a n. na žalobce jest vyloučeno proto, že konal hlídačskou službu v noci a že z odpočinku trvajících dvanáct hodin, který mu podle § 12 náležel, nepřipadlo aspoň osm hodin na nepřetržitý noční klid. Délka pracovní doby hlídače soukromého podniku jest v § 12 upravena záporným způsobem na dvanáct hodin denně. S tímto rozsahem doby pracovní otázka nočního klidu ani nutně nesouvisí. Osobám uvedeným v § 12 zákona čís. 91/1918 sb. z. a n. náleží ovšem zpravidla nárok na noční klid trávající nepřetržitě aspoň osm hodin, ale tím se jejich přípustná pracovní doba nezkracuje, nýbrž to se týká jen jejího rozdělení, jež jinak zákon ve čtvrtém odstavci § 12 ponechává (s omezením tamtéž uvedeným) volné úmluvě stran. Ostatně výhrada nočního klidu podle § 12 není bezvýjimečná, neboť již zákon sám v třetím odstavci § 12 přímo dovoluje výjimky z nočního klidu pro »ojedinělé, nepravidelně se vyskytující nutné případy«. Zdali jde o takový případ, o němž již sám zákon dovoluje výjimku z nočního klidu, jest posouditi podle zvláštních okolností toho kterého případu. Pokud se v dovolání uvádí, že žalobcovy práce byly stálé a pravidelné, jest k tomu připomenouti, že zákon v třetím odstavci § 12 nemluví o nepravidelných pracích, nýbrž o nepravidelných případech. Že u žalobce jako nočního hlídače továrny žalované firmy platí výjimka z nočního klidu, jakou má na mysli § 12 odst. 3 zákona čís. 91/1918 sb. z. a n., vyplývá i z ustanovení čl. IV. čís. 14 nařízení ministra sociální péče ve srozumění se súčasněnými ministry ze dne 11. ledna 1919, čís. 11 sb. z. a n., ježto bylo vydáno na základě zmocnění uděleného v § 8 odst. 2 zákona čís. 91/1918 sb. z. a n., a podle něhož jest noční práce (to jest práce od 10. hodiny večerní do 5. hodiny ranní) výslovně dovolena při střežení závodů a při hlídačské a bezpečnostní činnosti vůbec. Není rozumného důvodu, aby v příčině nočního klidu a v příčině pracovní doby byl činěn rozdíl mezi nočním hlídačem, který jest na příklad zřízencem hlídačí společnosti (viz rozhodnutí čís. 9893 sb. n. s.), a mezi nočním hlídačem, kterého si zjedná správa hlídačského podniku přímo sama. Jen mimochodem se podotýká, že z doslovu prvního odstavce § 12 zákona čís. 91/1918 sb. z. a n. není ani zcela jasně poznatelné, která určitá doba se v něm rozumí »nocí«. Předpisy o noční práci jsou obsaženy v §§ 8 a 9 téhož zákona a tam se označuje jako »noc« doba od 10. hodiny večerní do 5. hodiny ranní, tedy doba sedmi hodin, kdežto v § 12 odst. 1 se praví, že na nepřetržitý klid v noci »musí připadnouti aspoň osm hodin, tudíž o jednu hodinu více, než »noc« podle §§ 8 a 9 trvá. V třetím odstavci § 12 se ovšem stanoví, že těžká práce se nesmí konati v době od 9. hodiny večerní do 5. hodiny ranní, ale při tom není tato doba označena jako »noc«. Podle toho, co bylo právě vyloženo, usuzuje dovolací soud, že se zákonem čís. 91/1918 sb. z. a n. jest ve shodě výnos ministerstva sociální péče ze dne 21. března 1919 čís. j. 4751/III-19, na něž odkazuje odvolací soud ve svém rozsudku, pokud se ve vysvětlivkách tohoto výnosu k § 12 zákona čís. 91/1918 sb. z. a n. uvádí, že pod ustanovení druhého odstavce § 12 jest počítati také ponocné, zřízence soukromých společností hlídačích, samostatné hlídače ve stájích, vrátné, domovníky a hasiče z povolání a že těmto osobám náleží ve 24 hodinách odpočinek 12 hodin, z nichž aspoň 8 hodin musí připadnouti na nepřetržitý klid v noci, pokud ovšem nekonají

své povolání výhradně v noci. Nelze proto uznati za správný dovolatelův názor, že uvedený výnos ministerstva sociální péče odporuje v naznačeném směru zákonu o osmihodinné době pracovní. Dovolací soud dospívá tudíž k závěru, že u žalobce jako nočního hlídače mohla podle § 12 zákona čís. 91/1918 sb. z. a n. jeho doba pracovní trvati dvanáct hodin za den. Podle zjištění nižších soudů byla žalobci za služby konané v této pracovní době placena smluvená týdenní mzda, kterou bez námitek přijímal, a ježto ani sám netvrdil, že byl zaměstnáván déle, než po tuto dobu, byl žalobní nárok na zvláštní odměnu za práce přes čas nižšími soudy právem zamítnut jako neodůvodněný.

Čís. 12423.

Prohlásil-li pronajímatel, že smlouvu zrušuje, ježto nebylo zaplacenó nájemné (§ 1118 obč. zák.), nemůže nájemce odčinití zrušení smlouvy tím, že pak uplatní vzájemné své pohledávky započtením na pohledávku nájemného.

(Rozh. ze dne 9. března 1933, Rv I 299/33.)

Žalobce pronajal žalovaným od 1. července 1931 hostinec za roční nájemné 6.000 Kč splatné půlletně předem. Ježto žalovaní nezaplatili nájemné dospělé dne 1. července 1931, 1. prosince 1931 a 1. července 1932, žaloval je žalobce o zaplacení dlužného nájemného, kterýžto spor skončil smírem, jímž žalovaní uznali zažalovanou pohledávku a zavázali se zaplatiti ji do 15. července 1932. Ježto žalovaní ani pak dluh nezaplatili, domáhal se na nich žalobce vyklizení hostince z důvodu § 1118 obč. zák. Žalovaní namítli proti žalobnímu nároku započtením vzájemné peněžité pohledávky: za zapůjčení páru koní, na náhradu škody na automobilu vydaném nepohodě, ježto žalobce nepostavil garáže; na náhradu škody, ježto žalobce rozšiřoval o jejich živnosti nepřívznivé zprávy, na zaplacení 10.000 Kč, o něž byli při koupi žalobcova auta zkráceni. Procesní soud první stolice uznal podle žaloby; vzájemné pohledávky namítané žalovanými započtením neuznal po právu a uvedl v tomto směru v důvodech: Vzájemné pohledávky žalovaných se nehodí k započtení. Jsou to pohledávky peněžité, kdežto žalobce uplatňuje nárok na vyklizení nemovitosti, tedy nárok zcela jiného druhu (§ 1440 obč. zák.). Pohledávky tyto mohli žalovaní uplatňovati ve sporu o zaplacení nájemného. Tam však tak neučinili, dluh uznali a bez výhrad se zavázali zaplatiti. Poněvadž nelze mluvití o možnosti formálního započtení procesního, bylo by přihlédnouti k tomu, zda snad vznik těchto pohledávek žalovaných nebyl placením pachtovného, jež by nárok žalobcův ve smyslu § 1118 obč. zák. vylučovalo. Podle smlouvy měli žalovaní platiti jako pachtovné 6.000 Kč ročně. Ve smlouvě není řeč o tom, že jest žalobce povinen přijmouti jiné placení než peněžité, nebo způsobem jiným než hotovým placením peněz. Má-li tedy býti zabráněno důsledkům nesplnění smlouvy uvedeným v § 1118 obč. zák. musí, ano není jiné úmluvy, jejich povinnost tam zmíněná býti splněna právě způsobem tam uvedeným, t. j. zaplacením činže podle